

WWF Дунавско – Карпатска
програма България

Бул. "Цар Борис III"
№19Б, Ет. 4
Тел. (02) 950 50 41
Факс (02) 981 66 40
office@wwf.bg
http://wwf.bg

До:
Господин Асен Личев
Министър на околна среда и водите

Изх. № 3201/5.11.2021 г.

Относно: Становище на WWF България относно Стратегия за биологичното разнообразие в Република България

Уважаеми господин Личев,

Последната Стратегия за биологичното разнообразие в Република България изтече през 2010 г. Липсата на актуална стратегия по темата през последните 10 години създаваше усещане в обществото, че опазването на биоразнообразието в страната ни не е сред основните приоритети на Министерството на околната среда и водите (МОСВ). Стартираният процес по създаване на нова стратегия ни обнадеждава, че може би настъпва промяна. Запознахме се с проекта на Стратегия за биологичното разнообразие в Република България, публикуван на strategy.bg. В настоящото писмо излагаме своите коментари по слабите места в стратегията и даваме препоръки за редакции. Общата ни оценка обаче е, че стратегията се нуждае от сериозна преработка.

Искрено се надяваме, че поместените по-долу коментари и препоръки ще бъдат взети под внимание при изработване на финалния вариант на стратегията.

За допълнителна информация, моля обръщайте се към Катерина Раковска, Старши експерт "Политики биоразнообразие", WWF България (+359 886 178 373; krakovska@wwf.bg).

С уважение:

Веселина Кавръкова,
Изпълнителен директор WWF България

Слабости на стратегията

1. Не е ясно как са изведени целите на стратегията.
2. Не е ясно как ще се измери напредъка по изпълнение на стратегията – заложи са някакви индикатори към отделните цели в т.б.2., но нито един от тях няма количествени показатели.
3. Проблематична е формулировката на приоритет 1:

„Опазване, устойчиво ползване на биологичното разнообразие и справедливо и равноправно разпределение на ползите, произтичащи от използването на генетичните ресурси.“

До голяма степен са копирани целите на Конвенцията за биологичното разнообразие¹, чл.1: *„Целите на конвенцията, които следва да се изпълняват в съответствие с нейните разпоредби, са опазване на биологичното разнообразие, устойчиво използване на неговите компоненти и справедлива и разумна подялба на ползите, произтичащи от използването на генетични ресурси.....“*

Чл.1 на конвенцията изброява три цели, като опазването на биоразнообразието е отделна самостоятелна цел. Важно е да се уточни, че в текста на конвенцията използването на биоразнообразието се разглежда като “използване на неговите компоненти“, а не просто като “използване“. Смятаме този детайл в дефиницията за много важен, защото без него има риск да се изпадне в ситуация, в която е нужно да се обяснява какъв е устойчивият начин за ползване на защитени видове например.

Силно притеснително е обаче, че в българската стратегията липсва като пръв самостоятелен приоритет „опазване на биоразнообразието“.

4. Редица описани съществени заплахи не са адресирани по никакъв начин със съответни мерки. Например:
  - а. „недостатъчно ефективна комуникация и координация между участващите органи и субекти на национално, регионално и общинско ниво, неправителствен сектор“,

---

¹ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/PDF/?uri=CELEX:21993A1213\(01\)&from=BG](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/PDF/?uri=CELEX:21993A1213(01)&from=BG)

- b. „Видно е, че част от пропуските не са свързани пряко с необходимостта от осигуряване на финансов ресурс, а са свързани с координационни междуведомствени усилия за хоризонтално изпълнение на политиките за опазване на биологичното разнообразие“;
  - c. „Неефективния контрол по прилагане на природозащитното законодателство .....“;
  - d. „икономически стимули от фондове на ЕС е налице тенденция към разораване и превръщане на някои от значимите за видовете пасища в лозя, овощни градини и гори“;
  - e. „окупняване на земеделските площи и свързаното с това ползване на едрогабаритна земеделска техника, ..., което води до промени във водещи структурни елементи на ландшафта – гори (изсичане за превръщане в обработваеми земи)“.
5. Некоректни са текстовете, посочващи, че стратегията трябва да се съобразява с другите държавни стратегии. Останалите секторни стратегии следва да инкорпорират приоритетите на Стратегията за биологично разнообразие. Такъв е и смисъла на чл.118, ал.1, т.2 на Закона за биологичното разнообразие (ЗБР).
6. Темата за опазването и възстановяването на водните екосистеми изобщо не е сред 12-те цели.

Препоръки

1. Необходимо е да се смени методът на извеждане на целите и мерките на стратегията.

Методът, по който е разработен настоящия проект не е описан. Използването на въпросния метод, или липсата на такъв, е довело до:

- извеждане на специална цел за застрашените видове, и никаква за защитените;
- липсата на цел и за останалите категории от „Червената книга на Република България“;
- Липсата на логическа свързаност между заплахите и мерките, които ги адресират също са резултат от неподходящ метод;

- формулиране на цели, които реално са дейности като например „Провеждане на регулярни публични кампании“ и „Въвеждане на процедури за достъп до генетични ресурси“.

Препоръката ни е да се използват вече разработени методи като например Стандарти за управление на природозащитни проекти и програми на WWF² и други такива като „Отворени стандарти за практическа природозащита“³.

2. Цялостна промяна в структурата на стратегията спрямо избраната методология и добавяне на липсващите обекти на опазване и заплахите към тях

- След избора на утвърден метод за стратегическо планиране, първостепенна задача е изясняването на пълния обхват на стратегията - кои са обектите, за които се изискват мерки, както и ясен отговор на основополагащи въпроси като – какво се опитваме да постигнем по отношение на тези обекти, кои са заплахите към тези обектите, кои са факторите, които определят заплахите, както и кои са мерките, които могат да им повлияят.
- Изясняването на пълния обхват на стратегията ще позволи да няма изпуснати обекти, както в случая са изпуснати почти всички категории от „Червената книга“ без застрашените. Изисква се систематичен анализ на заплахите с пряка връзка към мерките за преодоляването им.
- Систематичното разглеждане на обектите на опазване би показало липсата на реките и сладководните водни екосистеми и свързаните с тях видове, която се констатира в сегашния проект на стратегията. В стратегията има цел свързана с Черно море, но за реките няма, а рибите са споменати единствено в контекста на „устойчивото ползване“ на рибните ресурси (цел 8). Това е важно, особено предвид факта, че в много части на Европа вече няма достатъчно качество вода, за да се посрещнат нуждите на хората и околната среда⁴. В следващите години се очаква този проблем допълнително да се задълбочи, защото климатичните промени се очаква да доведат до повишаване на честота, продължителността и силата на засушаванията.

² http://awsassets.panda.org/downloads/WWF_Standards_2017-June_30_clean.pdf

³ <http://parks.bg/wp-content/uploads/2015/01/26-30.05.2014-AM-general-VMilushev.pdf>

⁴ Доклад на Европейската агенция по околна среда, оповестен буквално преди дни
<https://www.eea.europa.eu/publications/water-resources-across-europe-confronting>

- Като първа и основна заплаха за биологичното разнообразие в България следва да се изведе неприлагането на нормативните актове, регулиращи опазването на биологичното разнообразие - както националните, така и европейските. Следва да бъдат анализирани факторите, които влияят на тази заплаха и съответно да се планират мерки, които да я адресират.
- Като основна цел на стратегията следва да се посочи подобряване на прилагането на действащото законодателство, включително от компетентните органи, както и да се предложат конкретни стъпки в тази посока. Такива стъпки биха могли да бъдат повишаване на санкциите на нарушителите на нормативните актове, пряко свързани с опазване на биологичното разнообразие, включително промяна на санкциите към съответните компетентни органи и в посока завишаване на наказателната отговорност.

3. По-голяма обективност при анализа

- Принципът за научното начало следва да се изведе, като първи принцип, а принципът на предпазливостта като втори принцип, като се отчете, че без актуална и изчерпателна научна информация не може да се обезпечи постигането на задълженията за опазване на биологичното разнообразие, въведено в националните и европейски нормативни актове.
- В т.5.1.2.5. *Въздействие на социално-икономически фактори от управляем характер* като заплаха се посочва липсата на процедури за преценка на въздействията на някои земеделски дейности, когато те не се оформени, като инвестиционно предложение. Следва да се отчете, че съществува широка практика на СЕС, която дава информация какво означава понятието "проект" по смисъла на директивата за ОВОС и по смисъла на чл.6.3 от директивата за хабитатите, като в случая фактор е липсата на практика у нас, както и на воля за прилагане на действащи законови разпоредби. Препоръката е описанието на този фактор към заплахите да се прецизира и преформулира.
- Следва да се прецизират текстовете, които касаят промяна в ЗБР. Промяна в закона не се налага, тъй като той е въвел нормативните инструменти за прилагане на консервационните и превантивните мерки по директивата за хабитатите. Също така, двете хоризонтални процедури за Натура 2000, стартирани от Европейската комисия, са свързани с прилагане на законовите разпоредби, а не с липса на транспозиция на разпоредби на Директива 92/43/ЕИО.